

راه‌حلی برای تبادل‌اندیشه

| عبدالملک‌نیسن‌یاف

به نظر من شما خودتان هم درک می‌کنید که همایش‌های این‌چنینی دارای اهمیت بسیار زیادی برای تبادل نظر میان اندیشمندان کشورهای مختلف در زمینه‌ی مطالعه‌ی فرهنگ و تمدن و فلسفه‌ی اسلامی می‌باشد. مثلاً میراث ابونصر فارابی هم در قزاقستان مطالعه می‌شود و هم در ایران و هم در کشورهای دیگر آسیای مرکزی. وقتی

علما گرد هم می‌آیند و تبادل نظر می‌کنند می‌دانند که چه کارهایی شده است و چه کارهایی باید انجام شود. بدون تردید نتیجه‌اش برای علم و برای همه کشورهای سودمند است. امروز جهان اسلام یکرنگ و یکنواخت نیست. این کنفرانس‌ها یک تلاش است برای آنکه اندیشمندان جهان اسلام بتوانند با یک زبان واحد فلسفی صحبت و اندیشه را به هم نزدیک کنند. این همیشه به سود کشورهاست. این دید و باز دیده‌ها بدون تردید برای توسعه فرهنگ و تمدن جهان اسلام مفید است.

عنوان فلسفه اسلامی و چالش‌های جهان امروز قبلاً نظیر داشته باشد. ما در بسیاری از دانش‌های دیگر اسلامی باید چنین همایش‌هایی تشکیل دهیم. ما معتقدیم که اگر فلسفه اسلامی را با چالش‌های جهان امروز برخورد ندهیم متوقف می‌شود و از متحرک بودن باز می‌ایستد و دچار رکود می‌شود. علم مثل یک موجود جاندار است که هر چه بیش‌تر با مساله و مشکل برخورد کند تکامل می‌یابد و رشد می‌کند. ما فلسفه اسلامی را باید با مسائل روز روبرو کنیم. این جور کنفرانس‌ها می‌تواند فرصتی برای این مساله باشد. نکته‌های منفی‌اش این است که متاسفانه ما در کشور خودمان یک جدایی بین دانش‌های عقلی و دانش‌های نقلی می‌بینیم. این فیصله و جدایی به هر دو بخش ضربه زده است. سابقاً در حوزه‌های سستی علوم معقول و منقول هر دو با هم تدریس می‌شد و معمولاً هر کسی هر دو را می‌دانست. امروز مثلاً در این جلسه متفکرین غیر طلاب فلسفه را نمی‌بینیم در حالی که باید همه از رشته‌های دیگر هم شرکت می‌کردند.

فلسفه یعنی گفت و گو

| ضیاء موحد

قطعاً هر چه که ما بتوانیم ارتباطات بین‌المللی مان را در زمینه‌هایی که فلسفه اسلامی حرفی برای گفتن دارد بیشتر کنیم، تبلیغ مهمی است برای فرهنگ و تمدن اسلامی که آمیخته با فرهنگ ایرانی است. اینکه فلسفه اسلامی به چه معنا پاسخی است برای چالش‌های جهان امروز باید بررسی شود و هر کس جوابی برای خودش دارد. در فلسفه اسلامی ظرفیت‌هایی وجود دارد که می‌تواند در حکم زمینه‌ای برای مواجهه با مسائل امروز جهان ما باشد. به نظر من مهم‌ترین مساله فلسفه گفت و گو است. گفت و گو اولین و اساسی‌ترین کارکردی است که می‌شود از فلسفه سراغ گرفت. در دیالوگ و برخورد و گفت و گو است که ما به نقصان‌های خودمان پی می‌بریم و مسائل جدید جهان امروز را بهتر می‌شناسیم و سعی می‌کنیم کمی‌ها و کاستی‌ها را برطرف کنیم. ما نمی‌توانیم بگویم فلاسفه به نهایت حقیقت رسیده‌اند ولی راه گفت و گو را باز نکنیم. تنها راهی که ما را به حقیقت می‌رساند راه گفت و گو است. بنابراین در بررسی راهکارهای فلسفه اسلامی برای جهان امروز، در گام نخست باید به امکان‌های فلسفی این حوزه در جهت ایجاد بسط گفت و گو اندیشید. چه بسا این خود یکی از بهترین راهکارهای معرفی و گسترش فلسفی در جهان امروز خواهد بود.

فرصتی برای معرفی دستاوردها

| مصطفی‌محقق‌داماد

به نظر من ایران از خیلی سال پیش مهد دانش اسلامی بوده است؛ بخصوص در فلسفه. دانشمندانی که در ایران کار کرده‌اند در مقایسه با کشورهای دیگر بسیار نامناز ترند و کارهای بیشتری در این زمینه کرده‌اند. واقعیت این است که این نمود و بروز را باید یک جایی نشان داد. این کنفرانس‌ها یکی از منافعی این است که فرصتی ایجاد می‌کند برای اینکه متفکران ایرانی فلسفه اسلامی آنچه را از آن می‌دانند طرح و ارائه کنند. البته من فکر نمی‌کنم همین

